

Stortingets arbeids- og sosialkomité

Dato:

08.10.2026

NHO Reiseliv - høringssvar til kap. fordelt arbeids- og sosialkomiteen i Statsbudsjettet 2027

NHO Reiseliv takker for muligheten til å gi våre kommentarer til neste års statsbudsjett. Med om lag 3.800 medlemsbedrifter innen overnatting, camping servering, opplevelser, kultur, bilutleie, destinasjonsselskaper og opplæringskontorer, er NHO Reiseliv den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for norsk reiselivsnæring. Vi henviser også til høringssvaret til NHO og NHO Service og Handel.

De viktigste punktene for NHO Reiseliv i neste års budsjett er:

- Redusert saksbehandlingstid for sykepenger i NAV
- Reduksjon av sykefraværet bør prioriteres
- Sikre bevilgningene til NAVs arbeidsmarkedstiltak
- Flere veier inn i arbeidslivet er nødvendig

Redusert saksbehandlingstid for sykepenger i NAV

NHO Reiseliv har over lengre tid påpekt utfordringene knyttet til lange saksbehandlingstider for sykepenger og refusjonskrav. Sykepenger er en grunnleggende offentlig velferdsytelse, og det er avgjørende at utbetalinger skjer raskt og effektivt. Dette er viktig både for den enkelte arbeidstaker og ikke minst for virksomheter som forskutterer sykepenger i påvente av refusjon fra NAV.

Vi er derfor positive til at regjeringen viderefører og styrker innsatsen for å redusere saksbehandlingstiden med 50 millioner kroner over kapittel 605, post 01. Dette er et viktig tiltak for å forbedre oppfølgingen av både arbeidstakere og arbeidsgivere som er avhengige av en effektiv og forutsigbar sykepengeforvaltning. Spesielt for små og mellomstore bedrifter vil det være krevende å forskuttere sykepenger. Det henger sammen med at forskuttering binder opp likviditet, gir mer administrasjon og kan ramme drift, investeringer og muligheten til å ansette.

Av NHO Reiselivs medlemsundersøkelse fra mai 2026 fremgår det at 21 prosent av bedrifter med opptil 9 årsverk mener fire måneders forskuttering kan sette bedriftens eksistens i spill. Det er derfor viktig at

den foreslåtte bevilgningen bidrar til konkrete og målbare reduksjoner i saksbehandlingstiden, særlig i saker som krever manuell behandling.

NHO Reiseliv mener det er viktig at den foreslåtte satsingen følges opp med tydelige mål for videre reduksjon i saksbehandlingstiden, både for sykepengesøknader og refusjonskrav fra arbeidsgivere. Regjeringen bør også vurdere tiltak som kan bidra til større forutsigbarhet for arbeidsgivere, herunder en utvidelse av fristen for å fremme refusjonskrav fra tre til seks måneder.

NHO Reiseliv forventer at den foreslåtte bevilgningen bidrar til en varig og målbar forbedring av NAVs saksbehandling, slik at både arbeidstakere og arbeidsgivere får raskere avklaring og utbetaling i sykepengesaker.

Reduksjon av sykefraværet

NHO Reiseliv er positiv til tiltak som kan bidra til at flere arbeidstakere kommer raskere tilbake i jobb.

Det gjelder særlig innsatsen rettet mot personer med psykiske helseutfordringer og muskel- og skjelettplager, som står for en betydelig del av sykefraværet. Tidlig og koordinert oppfølging mellom NAV, helsetjenesten og arbeidsgiver er viktig for å forebygge langvarig fravær og varig utenforskap.

I det videre støtter NHO Reiseliv også tiltak som legger til rette for bedre beslutningsgrunnlag for legene og mer effektive digitale løsninger. En mer helhetlig informasjonsflyt mellom NAV og helsetjenesten kan bidra til raskere oppfølging, redusert ressursbruk og bedre brukeropplevelser for både arbeidstakere og arbeidsgivere.

Vi vil samtidig understreke viktigheten av at tiltakene følges opp med tydelige mål og evaluering av effektene. I en situasjon med vedvarende arbeidskraftmangel og økende behov for arbeidskraft er det avgjørende at innsatsen bidrar til både redusert sykefravær og økt arbeidsdeltakelse. Målet må være at flere kan stå i arbeid, til beste for den enkelte, virksomhetene og samfunnet som helhet.

Arbeidsmarkedstiltak som bidrag til økt arbeidsdeltakelse

Reiselivsnæringen er en viktig del av løsningen som en stor inkluderingsnæring. Næringen sysselsetter mennesker med ulike bakgrunn og kompetanse, og fungerer ofte som en inngangsport til arbeidslivet for personer som har svak tilknytning til arbeidsmarkedet eller hull i CV-en. Reiselivets egenart gjør det mulig å inkludere mennesker som ellers kan ha utfordringer med å komme inn i arbeidslivet.

Inkluderingsarbeid krever imidlertid ressurser og oppfølging. NHO Reiseliv er derfor positiv til regjeringens forslag om å styrke NAVs arbeidsmarkedstiltak under programkategori 09.30, kapittel 604.

NAVs portefølje av arbeidsmarkedstiltak er omfattende. NHO Reiseliv vil understreke betydningen av at tiltak med dokumentert effekt prioriteres og oppskaleres, herunder midlertidig og varig lønnstilskudd.

Det er også viktig at tiltaksnivået er tilstrekkelig gjennom hele året for å sikre forutsigbarhet for både arbeidssøkere og arbeidsgivere.

NHO Reiseliv vil på nytt fremheve viktigheten av at:

- bedrifter får ett fast kontaktpunkt i NAV
- arbeidsgivere kan forhåndsgodkjennes for bruk av relevante arbeidsmarkedstiltak, slik at saksbehandlingen forenkles og effektiviseres
- NAV responderer raskt på henvendelser og formidler relevante kandidater til bedriftene
- NAV har god kunnskap om ulike næringer og deres kompetansebehov
- støtteperioder ved behov kan forlenges utover dagens ordninger
- videreføring av arbeidsmarkedstiltak kan skje med mindre administrativt og byråkratisk arbeid for arbeidsgiver
- Ungdomsløftet bør styrkes og videreutvikles med tydeligere mål og konkrete virkemidler

Flere veier inn i arbeidslivet er helt nødvendig

Faste og hele stillinger skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Samtidig er det avgjørende at regelverket gir virksomhetene tilstrekkelig fleksibilitet til å håndtere både svingninger i aktivitet og etterspørsel.

Som en betydelig inkluderingsnæring, ansetter reiselivet titusenvise av unge, studenter, innvandrere og personer med svak tilknytning til arbeidslivet. Nettopp derfor er det bekymringsfullt at regjeringen har bidratt til å gjøre denne døråpningen trangere. Det var det som skjedde da Regjeringen skjerpet inn reglene for innleie og midlertidige ansettelser i 2023. Reiselivsnæringen, som er preget av store sesongsvingninger, vil alltid ha behov for mer fleksible løsninger for å kunne håndtere sesongtopper. Innleie og midlertidige ansettelser er ikke et alternativ til faste ansettelser, men et nødvendig supplement i perioder med ekstraordinært behov.

Innstrammingene når det gjelder innleie og midlertidige ansettelser, har allerede redusert bedriftenes mulighet til å møte svingninger i sesong og etterspørsel. Diskusjonen rundt overtid på mertid trekker i samme retning. Når stadig flere former for fleksibilitet gjøres dyrere eller vanskeligere å benytte, blir det også mindre attraktivt å gi folk en første sjanse i arbeidslivet.

Dersom deltidsarbeid, merarbeid og ekstra vakter pålegges økte kostnader og mer administrasjon, vil konsekvensen kunne bli færre jobbmuligheter for dem som står svakest i arbeidsmarkedet. Det er et paradoks dersom tiltak som er ment å styrke arbeidstakernes rettigheter i praksis fører til at færre får fotfeste i arbeidslivet.

Mange unge ønsker å kombinere skole og studier med arbeid, og restaurant- og serveringsbransjen er avhengig av denne arbeidskraften. Dersom mertid eventuelt skal godtgjøres med overtidstillegg, anslås

merkostnaden for reiselivsnæringen alene til nærmere to milliarder kroner årlig. Det vil redusere bedriftenes handlingsrom, kunne føre til færre vakter og færre jobbmuligheter og svekke rekrutteringen.

Skal NAV, og storsamfunnet for øvrig, lykkes med å få flere i arbeid, spiller næringslivet og bedriftene en avgjørende rolle. Derfor fremstår det nærmest selvmotsigende at regjeringen på den ene siden bruker betydelige ressurser på å få flere i jobb gjennom bla. NAV, mens den på den andre siden innfører regler som gjør det dyrere og mer krevende for bedriftene å tilby de jobbene som ofte fungerer som inngangsporten til arbeidslivet.

Vennlig hilsen

NHO Reiseliv